

Z PRACHU VYDUPANÉ (16)

Rok osmdesátý pátý. Dnešní vzpomínání se bude ubírat po dvou rovinách. Jednak to bude již tradiční přiblížení o tom, co nejdůležitějšího sekce otisků výplatních strojů uskutečnila, jednak mimořádná, která přiblíží zásahy plynoucí ze závěrů **V. sjezdu Svazu československých filatelistů (SČSF), který se konal v roce 1984 a vnesl do činnosti a zejména organizace celého svazu a jeho složek zásadní změny, které nikdo v roce 1984 a dalších nečekal.**

Z dnešního pohledu nebylo divu. SČSF bylo pevnou součástí Národní fronty, kde byly organizovány nejen tehdy povolené politické strany, ale všechny, opakuji všechny společenské organizace včetně organizovaných filatelistů. Páka poslušnosti byla zejména finanční stránka. Bez nich nebyla možná žádná činnost. Bohužel, co rozhodla stranická a potažmo svazová věrchuška, platilo a nebylo o tom diskuse. Pokud začala, byla zaříznuta.

Bohužel jsem byl součástí této mašinerie s tím, že filatelie a poštovní historie byla pro mne jediným únikem ze šedé reality kádrově postiženého člověka v profesi a zaměstnání, ale i životě mém a mých bližních. Za názory se tehdy platilo dost drahou mincí a chapadla této hydry zasahovala velmi hluboko a citlivých věcí. Ostatní úniky jsem vylučoval... Ale to je jiná, i když související kapitola.

Sjezdové dokumenty hovořily jasně a hodnotící zpráva ze sjezdu konstatovala:

„V. sjezd SČSF, který se konal v roce 1984, stanovil základní úkoly a směry rozvoje jednotlivých úseků československé filatelie.

....dal podnět a základ k nové, k lépe vyhovující organizaci SČSF....

..... ÚV SČSF následně schválil nový organizační řád.....“.

A nastalo zemětřesení... Sekce otisků výplatních strojů KPHC SČSF přestala být sekci, a stala se součástí sekce dopravy poštovních zásilek KPHC SČSF. Oficiálně existovala pod názvem odborná pracovní skupina výplatních otisků. O tom v druhé části této kapitoly.

10. slavnostní zasedání odborné skupiny otisků výplatních strojů KPHC SČSF se sešlo již pod novým názvem, ovšem s původním vedením a dřívějšími členy. Přítomno bylo vedení nově uřízené sekce s vedoucím, kterým stal razítkář Antonín Hašek. Konalo se v krásných prostorách ÚKDŽ v Praze 2 na Vinohradech dne 5. října 1985. Přítomno bylo

osmnáct členů sekce a hostů.

Setkání bylo nové nejen novou organizační strukturou, ale bylo zarámováno do několika výročí, které si sekce záhy připomene:

- **10. celostátní setkání,**
- **10 let sekce v roce 1986,**
- **60 firemního výplatního otisku,**
- **40 let poštovního výplatního otisku.**

Zdravici zaslal schválený předseda Komise poštovní historie a celin SČF Vratislav Palkoska, kterou jsem s radostí přednesl.

Úvodní zprávu přednesl vedoucí skupiny OVS M. Bouška., který připomněl desetiletou úspěšnou činnost této entity a organizovaného sběratelství výplatních otisků v ČSSR.

Přednesl i záměry na příští období. Já jsem doplnil informaci o další údaje z tajemnického stolu a avizoval jsem výstavu poštovní historie a aerofilatelie v Ústí nad Labem v roce 1986. Zmínil jsem i nadcházející výročí čs. výplatního otisku, z nichž to hlavní výročí připomene výplatní otisk s příležitostným štočkem, který bude vsázet do výplatního stroje existující Živnostenské banky a bude několik dní v září 1986 používán. Ještě dnes se sluší poděkovat generálnímu řediteli ing. Janu Stružovi, který ze starého přátelství a na základě naší dlouholeté profesní spolupráce toto umožní a finančně uhradil. Poprvé u nás byl na můj návrh vytvořen „otisk v otisku“. Malý vložený otisk byl původní první československý otisk, který byl uveden v tehdejší Živnostenské bance, i když na jiném místě a v jiných podmínkách.

Větší část setkání se věnovala odborným záležitostem.

- M. Bouška, Poštovní výplatní otisky na balíkových průvodkách (včetně nových objevů typologie z poslední doby)
- J. Kyzlink, Výplatní otisky na čs. poštách (o návrzích z roku 1937 a 1982)
- V. Feldmann, „Výplatní otiskové země“
- J. Hodan, Získávání výplatních otisků,

- I. Leiš, Neznámé návrhy neschválených výplatních otisků z 30. let,
- J. Medlín, Informace o připravovaném katalogu současných výplatních strojů pražských organizací,
- I. Brožek, Informace o Dnech poštovní historie MOST 1985.

Následovaly BOHATÁ DISKUSE, VELKÁ VÝMĚNNÁ SCHŮZKA A NEFORMÁLNÍ NETWORKING O ČINNOSTI A BUDOUCNOSTI SEKCE. Krásné prostředí Ústředního domu železničářů dodala tomuto setkání velmi slavnostní ráz. O celou organizaci této akce se zasloužil Pavel Stříteský, který se stal posléze mou pravou rukou v této skupině po odstoupení M. Boušky, komisi poštovní historie a ze začátku i při vydávání zpravodajů, které jsem založil a stále vedl. A zdůrazňuji, vše i přes svou vážnou nemoc a rodinné povinnosti, kde se stal o malé děti. Navíc byl velmi aktivní ve svém rodišti Litomyšli, kde byl občansky angažován.... Rozdal jsem i celistvosti s výplatním otiskem Oblastní výstavy PLASY 1985, kde jsem juroval a strávil krásné chvíle s Lumírem Brendlem a dalšími přáteli.

Bylo to jedno z nejhezčích setkání naší entity. Zároveň jsme konstatovali, že

„....jsme během uplynulých deseti let vydupali výplatní otisky z prachu sběratelského opovržení...“.

Určitě jste již dříve pochopili z mého předchozího textu, proč „z prachu vydupané výplatní otisky“. Jako literaturu doporučuji články „pro a proti“ z filatelistického tisku 20. a 30. let, které se týkaly tehdejších frankotypů. Sbírat či nesbírat, zněla tehdejší otázka.

Po této akci jsem hovořil i s bývalým tajemníkem KPHC SČSF (1976 - Vojtou Maxou a uvědomil jsem si, že Vojta byl ještě úspěšnějším – ten vydupal z prachu opovržení hned dva obory – poštovny a perfiny. Zejména perfiny, nichž se tvrdilo dost vysoko ve Svazu, že „.... mají s poštovní historie společné jen ty dírky a nepatří ani mezi teritoriální a národní filatelii, neboť se jedná o poškozené známky....“.

Další setkání na celostátní úrovni jsem svolal do Chebu na den 9. listopadu 1986.

Druhá rovina tohoto roku, kdy se odehrály zásadní změny, byla rovina rozhodnutí V. sjezdu SČSF, kterou jsme jako malá poštovně historická a celinářská entita nemohli vůbec ovlivnit. Od vedoucího funkcionářů jsme jejich rozhodnutí obdrželi jako rozkaz... Naštěstí se změnila jen fasáda (organizační struktura) a došlo „jen“ k centralizaci. Sběratelství všech uznaných a členskou základnou doložených bylo zachováno, když řada oborů byla sloučena v několik málo sekcí na celostátní úrovni (v rámci KPHC SČSF). Poštovní historie měl mnoho oborů na rozdíl od ostatních směrů v rámci Svazu,

ty se musely okleštit. A to neberu v úvahu další obory, které nám dle zodpovědných funkcionářů, byly cizí (např. lodní pošty apod.), a nebyly podporovány. Přesto se mi podařilo zachovat všechny obory (i kdy pod jinými názvy) s větším či menším úspěchem. Dva obory byly napadány. Jednak obor celin, o které usilovaly ostatní komise (zejména teritoriální), a zejména obor zvláštních druhů poštovních zásilek (ty byly napadány z důvodů ideologických – zejména období v letech 1938 – 1945). Ale to je jiná kapitola. Druhou rovinu popíši několika slovy ve formě chronologického sledu a doplním dokumenty, které jsem otiskl v nově zřízeném časopise POSTILIÓN (první číslo vyšlo v roce 1986 – č. 1) tak, aby si čtenář udělal plastický obrázek. Věřím, že čtenář si udělá obrázek o tom, proč fungující entita (entity) byl „zreorganizovaný“.

Chronologický vývoj událostí o změnách (anebo od sekce k odborné pracovní skupině):

1984 (někdy před V. sjezdem)

Místo: pod viaduktem v Kalininově ulici v Praze 3

Titul: pouliční informace a návrh

Odcházeli z jedné z filatelistických schůzí či setkání po jejím setkání ze sídla MV SČSF na Žižkově,

se slovy „...inženýrskéj, počkejte...“ mne zastavil Vr. Palkoska, připojil se ke mně a na ulici (sic!) mne informoval o sjezdu a nových změnách a o rozhodnutí SČSF změnit zásadně organizační strukturu. Do té doby existoval asymetrický model SČSF – ZSF při neexistenci SČF. Nově bude model SČSF – SČF a ZSF. Ony by si rád nechal šéfovství a mne by slušela pozice šéfa celostátní komise KPHC SČSF. Po několika dnech jsem na tento návrh kývl s tím, že pokud se zachová status quo. To prý ano. Funkce SČSF by byla jen koordinační, ne odborně pracovní. Reakce ze strany mých přátel byla všelijaká – pozitivní, neutrální a odmítavá.

1984 (těsně před sjezdem)

Místo: Bar hotelu Central (za OD Kotva)

Titul: Předsjezdový aktiv a porada nejvyššího vedení

Společně s Vr. Palkoskou jsme byli pozváni na tento aktiv existujících a vytipovaných funkcionářů v rámci svazu. Hlavní řečník byl L. Dvořáček, sekundovali R. Líbal (designovaný šéf českých filatelistů – SČF) a Fr. Švarc (tajemník SČSF).

Po přivítání a zahájení aktivu se Vr. Palkoska rozloučil a po anglicku zmizel, „že si jde něco zařídit“. Už se neobjevil.

V rámci programu došla řada i na mne, abych promluvil, jak si představuji budoucnost komise poštovní historie a celin. Vycházel jsem z koncepce, která byla schválena naší komisí a též Svazem. V podstatě zachovat směry a obory, které jsou úspěšné a ty neúspěšné prověřit a rozhodnout se podle členské základny. Výchozí báze byla: „když budou aktivní sběratelé a hybatelé v rámci sekce či skupiny, tak vše podpoříme“. Otevřel jsem i otázku sběratelských oborů z citlivých období (zabraná území 1938 a dále, Protektorát Čechy a Morava, poštovníctví v dalších oblastech. Se zlou jsem se potázel. Byl jsem nařčen, že do činnosti SČSF a ideologické oblasti vnáším patos, který SČSF nebude akceptovat. A byl jsem vyzván k mému velkému úžasu k zásadní reorganizaci „bezbřehých poštovně historických oborů“. Tak to v době lákání nebylo na pořadu dne. Byla mi stanovena lhůta a číslo maximálně pěti směrů. Navíc jsem se dozvěděl, že současné obory nic nepřinášejí a že sekce a odborné skupiny budou přeneseny na celostátní úroveň a národní komise nebude mít žádnou zodpovědnost. BUM. I to jsem do této chvíle nevěděl. Všechny komise – čs. známky., teritoriální, námětová, poštovní historie, aerofilatelie, mládeže, ideově výchovná, expertů, jurymanů, filatelistické literatury budou řízeny celostátně Ústředním výborem SČSF. Ten bude zřizovat i řídit sekce a skupiny a „usměrňovat činnost komisí po metodické stránce“. Vše v rukou SČSF, nikoliv SČF a ZSF. Omráčen, neinformován jsem se „těšil“ na schůzku s Fr. Švarcem za „účelem reorganizace KPHC“. Ještě jedna poznámka „C“ už sjezdové materiály neuváděly, beze mne a naší komise bylo rozhodnuto, že postupně celiny přejdou pod ostatní kompetentní komise....

Hlavou mne vrtalo, věděl toto vše Vr. Palkoska nebo ne?

Schůzky s Fr. Švarcem jsem absolvoval, předal jsem návrh na pět sekcí (historie poštovníctví, dopravy poštovních zásilek, zvláštních druhů poštovních zásilek, adjustace poštovních zásilek a celin). Uhájil jsem i zvláštní druhy přepravy poštovních zásilek a celiny z odborného hlediska.

1985 (začátek roku)

Místo: Kavárna na Vítězném náměstí blízko bydliště Vr. Palkosky

Titul: Informace o aktivu a následných schůzkách

Sešli jsme se, abych informoval a hlavně, abych mu nastínil, co SČSF požaduje a co navrhuji. V zásadě vzal vše na vědomí a souhlasil. Neměl námitky, že národní komise ztrácejí sekce a odborné skupiny. Ubezpečil mne, že bude se mnou úzce spolupracovat. Náš styk se omezil na telefonáty, pak ty ustaly, písemnosti, z neformálních vztahů (tykali jsme si) se přešlo na vykáni a už jsem se dozvídal, že „jsem spadl z lopatky“ a že „mi šéf přistřihává křidélka“.

Mezitím jsem trpělivě vysvětloval, co se stalo a jakou reorganizaci jsem připravil po diskusi v rámci mého aktivu, který jsem si sestavil. Krajské skupiny měla po svou kuratelou KPH SČF. Severočeši chtěli uspořádat „Křeslo pro hosta“, kde bych seděl já, vedení KPH SČF tuto akci, kde jsem chtěl vysvětlit tyto změny, zařizlo.

ÚV mou koncepci a reorganizaci schválil. A začala práce, i když jsem za pochodu diskutoval s oponenty těchto změn. Začaly pracovat i sekce a v jejich rámci řada odborných skupin. Jednou ze skupin byla odborná pracovní skupina výplatních otisků. Reorganizací nebyla dotčena plynulost práce a rozšiřování členské základny. Do toho ÚV SČSF nemluvil, Největší problém byl z nevědomosti či z jiných důvodů s některými jedinci a v rámci entit se sběrateli R-nálepek, kteří se obraceli na mne, nikoliv na vedení SČSF (nejaktivnější korespondenci plnou negativ jsem měl s K. Špačkem). Ty přetrvaly i do začátku devadesátých let (1990) Situace se uklidnila po zániku komisí (též KPHC) na začátku roku 1990 a zřízení Českomoravské společnosti pro poštovní historii. Do dnešního dne vychází v tištěné formě zpravodaj POSTILIÓN, který jsem založil v roce 1986 a vedl až do konce roku 1989, kdy jsem zakončil práci na zpravodajství čs. poštovní historie, kterou jsem zahájil v roce 1976.

K této druhé rovině přikládám několik článků, které se týkají této historie. – „Jak dál?“, „Poštovní historie v letech 1985 – 1989“. Jinak doporučuji si projít zpravodaj Postilión od čísla 1/86 dále
....

Osobně jsme chápal zděšení, blesk z čistého nebe a bouři ve sklenici vody. Došlo k zásadní reorganizaci, ale všechny sekce a skupiny vedli odborníci a záněnci pro poštovní historii, tedy naši lidé, byli mi věkově a historií blíže, ale došlo k jedné věci – pod jinou hlavičkou jsme se mohli organizovaně věnovat svým směrům a oborům. Několik kolegů odešlo, ale členy zůstali a byli zváni na naše akce. Na druhé straně jsem nechápal reakci některých z mých kolegů a poštovně historických přátel. Důležité bylo, že „všichni mohli jako dřív, ale pod jiným deštníkem“.

V této atmosféře jsme se v odborné skupině výplatních otisků připravovali na další rok a další období.....

JAK DÁL?

V. sjezd SČSF, který se konal loni stanovil základní úkoly a směry rozvoje jednotlivých sekcí československé filatelie. Stejný úkol přepěl i náš komise PH+O. Byly ustaveny národní komise PH+O SČF (předseda dr. Vratislav Palkoska) a ZSF (předseda Dušan Šváb), které spravují poštovní historii a sběratelství celin na národních úrovních. V jejich rámci jsou organizovány odborné skupiny (zabývající se národní problematikou) a krajské pracovní skupiny (zabývající se problematikou regionální). Federální KPHG SČSF (předsedou je ing. Ivan Leiš) je orgán metodicko-koncepční, je orgánem FUV SČSF, jej jma jmenována a řízena, komplexní řídí a koordinuje veškerou činnost související se studiem, propagací a sběratelstvím PH+O, dopracovává oborové zásady hodnocení exponátů na výstavách pořádaných SČSF, zabezpečuje a koordinuje celosvazovou publikační činnost o PH+O, řídí činnost sekcí, které mají federální působnost, rozvíjí poradenskou, vzdělávací, recenzní a propagandistickou činnost o PH+O a ve spolupráci s dalšími komisemi PH+O je zodpovědná za výchovu a rozvoj jurymanů a expertů. Tuto činnost rozvíjí jednak přímo, jednak prostřednictvím národních komisí a sekcí. KPHG SČSF se schází čtyřikrát ročně, předseda je hostem FUV SČSF a členem ÚV SČSF. Prozatím je KPHG osmičlenná.

KPHG vypracovává též směry rozvoje na příští funkční období let 1985-89, kde bude hlavním směrem na poli sběratelských oborů využit dosavadních zkušeností a sjednotit jednotlivé obory tak, aby došlo k optimálnímu využití sil. FUV SČSF dne 2.6.1985 schválilo předloženou koncepci a schválilo ustavení těchto sekcí:

- 1/ sekce historie poštovníctví,
- 2/ sekce dopravy poštovních zásilek,
- 3/ sekce přepravy poštovních zásilek,
- 4/ sekce adjustace poštovních zásilek,
- 5/ sekce celin,
- 6/ sekce Jurymanská.

Toto zasedání FUV schválilo též čtyři vedoucí sekcí - ing. Pavla Jacha (ad 2/), Ivan Švráb (ad 4/), ing. Františka Martinku (ad 5/) a dr. Vratislava Palkosku (ad 6/).

Jedním z hlavních úkolů KPHG SČSF je uvést v život tyto schválené sekce a doplnit vedoucí sekcí ad 1 a ad 3. K naplnění jednotlivých sekcí se vyjdeme v některém z příštích čísel našeho zpravodaje a též mstráncích našeho svazového časopisu.

KPHG SČSF čeká i další úkoly - vypracovat Oborový řád pro hodnocení exponátů, být nápomocí při organizaci celostátní výstavy PH+O a serofilatelie 1986 a při organizaci světové výstavy poštovních známek PRAGA 1988.

Ing. Ivan LEIŠ
předseda KPHG SČSF

Poštovní historie v letech 1985 — 1989

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

První katedra poštovních filatelických věd v Evropě byla založena v roce 1985 v Praze. V současnosti je umístěna v budově Poštovního úřadu v Praze 1, ulice Křižovnická 10, v 1. patře.

činností chce komise poštovní historie a celin SČSR přispět k rozvíjení poznatků z různých oblastí poštovní historie a celin se zvláštním důrazem na poštovní historii z období národně-osvobozovacích bojů a období budování socialismu v naší vlasti. Hlavním úkolem bude získávání sběratelů pro sledovanou oblast a jejich metodické řízení při budování sbírek a expozic s poštovní historickou a celinářskou problematikou. Prostředkem k tomuto cíli bude sledování a přiblížení poštovní historie a celin organizovaným sběratelům, ale též i široké veřejnosti na přednáškách filatelistických zájmových - poštovních - historických a celinářských dokladů.

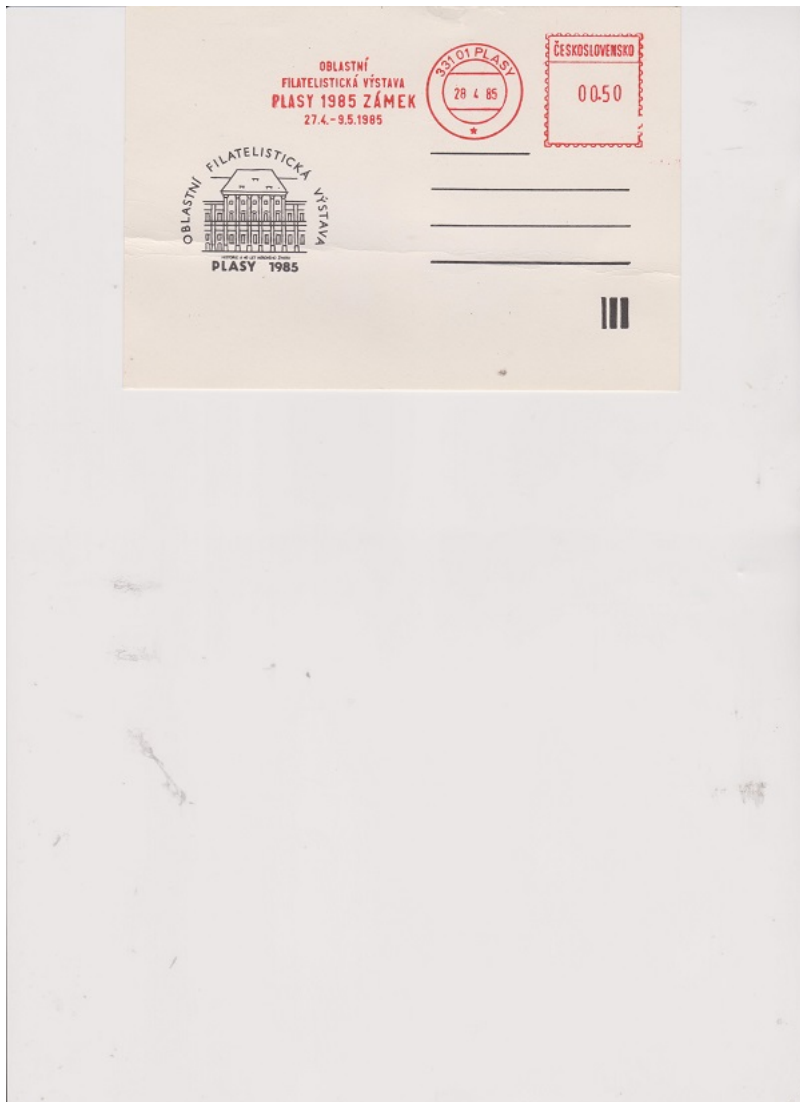
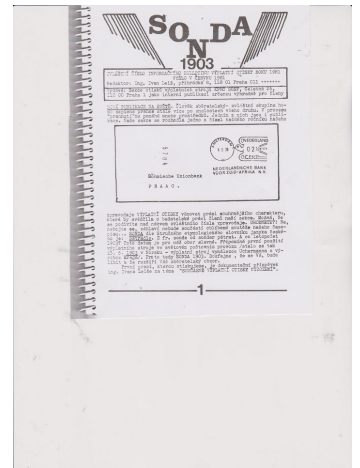
Od Světové výstavy poštovních známek PRAGA 1962, kdy se ustavila organizovaná základna sběratelů poštovní historie a celin / tehdy ještě pod názvem specializované obory / čs. poštovní historie a celinářství prodělaly složitý vývoj, dosáhlo však mnoha úspěchů. V současné době se činnost koncentruje na nejdůležitější obory čs. poštovní historie, které sdružují celou řadu vyspělých, ale i začínajících a mladých sběratelů. Za více jak dvacet let činnosti orgánů PH+C je situace konsolidována. V příštím období bude jedním z hlavních úkolů vytypovat nové sběry poštovní historie a provést nutnou a rozumnou sytému existujících oborů a podpořit obory perspektivní.

Zájmové a sběratelské úseky poštovní historie ve vztahu k území Československa a čs. pro vnitřní se v příštím období goustředí do těchto hlavních směrů :

1) historie poštovníctví

Tento směr zahrnuje v první řadě nutná teoretická údaje a jejich sledování a vyhodnocování ve vztahu k aplikovaným oborům a podoborům poštovní historie. Tato část je tvořena těmito směry informací : organizační opatření, státní kurýři pošta, posilkové zřízení, důvěrné pošty, poštovní regál, vznik poštovních úřadů, hlavní poštovní úřady, vrchní poštovní správy, poštovní ředitelství, pozornost se bude věnovat organizační struktuře poštovního systému, poštovním patentům, zákonům, vyhláškám a věstníkům, poštovním řádům a poštovním pravidlům, poštovním tarifům a jejich vývoji a vývoji jednotlivých druhů zásilek. Sledování těchto úseků by však nemělo být v práci organizačního článku zabývající se tímto směrem poštovní historie však rozhodující a v žádném případě by nemělo nahrazovat práci a činnost specializovaných institucí v ČSSR. Další činností bude zkoumání vývoje poštovních spojů / vlakové pošty, automobilové pošty, letadlové pošty, pošty ambulentní, přeprava závěrní apod./, jakož i nejmodernějších prostředků spracování zásilek v poštovním provozu / mechanizace a automatizace /.

K plnění úkolů vyplývajících z tohoto úseku se navrhuje zřídit sekci historie poštovníctví, která by sdružovala organizační články zabývající se touto problematikou / např. sekce historie poštovníctví KPHC SČP a ZSP, odbornou skupinu mechanizace a automatizace poštovního provozu KPHC SČP apod./.

Tuto celistvost obdrželi ode mne účastníci celostátního setkání v roce 1985. V rámci sekce

panoval podobný zvyk. Pokud měli účastníci setkání/členové sekce možnost, opatřili podobné celistvosti se záměrem je rozdat na celostátních či pražských setkáních